

Beplantingsconcept VitaalGroen: 'Makkelijk te beheren en goed

Speciaal voor moeilijke vakken in het openbaar groen die wel een opknopbeurt kunnen gebruiken, biedt Groencollectief Nederland het beplantingsconcept VitaalGroen aan. Het sortiment bestaat uit sterke langlevende vaste planten en siergrassen die bovendien goed door SW'ers te onderhouden zijn.

Tekst Miranda Vrolijk
Beeld Ronald Kusters

Elke gemeente heeft ze wel: stukken openbaar groen waar de beplanting al jarenlang staat te kwarren. Het is er te nat of te droog, het onkruid tiert er welig en ondanks dat er geregeld inboet is gepleegd, raakt de beplanting maar niet gesloten. Speciaal voor dit soort 'probleemvakken' biedt Groencollectief Nederland het beplantingsconcept VitaalGroen aan. Een concept dat werkt met een aantal zorgvuldig geselecteerde vaste planten die tegen een stootje kunnen, waarmee een beplantingsvak snel gesloten is en een concept dat gemakkelijk te onderhouden is.

„VitaalGroen draait om het beheer van de beplantingsvakken, om de functionaliteit ervan”, zegt Ronald Kusters, directeur van Brouwers Groenaannemers in het Brabantse De Moer en bedenker van het beplantingsconcept. Zijn bedrijf is een van de zeven groenvoorzieners die samen Groencollectief Nederland vormen. De andere zes zijn: Liemers Hendriks in Didam, A.J. van der Werf in Bedum, Groenprojecten Weverling in Monster, De Ridder in Soesterberg, Herman Vaessen in Maasbree en Stoop in Waarland.

Als voorbeeld noemt Kusters een plantvak in Eindhoven dat zijn bedrijf een jaar of acht geleden heeft omgevormd. In het vak was *Hedera* als bodembedekker aangeplant, het vak was echter

voor het insectenleven'

erg nat waardoor de *Hedera* last had van bladvlekkenziekte en kweek er de overhand had. „Daar was al tien jaar inboet op gepleegd, zonder resultaat”, zegt Kusters. Brouwers Groenaanemers koos voor *Persicaria amplexicaulis* 'Speciosa', een wat hogere soort die het goed doet onder natte omstandigheden. „Het vak staat er nu jaren later nog steeds goed gesloten bij. Het kweekgras zit er nog steeds, maar de textuur ervan valt weg vanwege de hoogte van de *Persicaria*.” Kusters wil ermee aangeven dat binnen het concept er goed gekeken wordt naar de omstandigheden van de specifieke locatie en dat het beheer het uitgangspunt is voor de keuze van de geschikte soort. „Als een opdrachtgever geel wil en wij hebben alleen een paarsbloeiende plant die geschikt is, dan adviseren we toch de laatste.”

Groot voordeel voor de opdrachtgever is uiteraard dat de kosten voor het beheer van zulke plantvakken omlaaggaan wanneer de beplanting zich snel sluit en er weinig inboet gepleegd hoeft te worden. „Bovendien ziet het er mooi uit”, zegt Kusters.

Sterk en langlevend

VitaalGroen werkt met circa 25 planten die geschikt zijn om vakken in het openbaar groen te renoveren. Daartussen zitten enkele heesters, vaste planten, siergrassen en varens. Ze zijn geselecteerd door het Groencollectief en met name Kusters, die zijn leven lang al gefascineerd is door planten en daardoor een uitgebreide plantenkennis heeft. Dit is overigens een dynamische lijst, op basis van voortschrijdend inzicht vallen er planten af en komen er anderen bij. De planten zijn geselecteerd op hun regeneratievermogen: „Je moet er zonder problemen doorheen kunnen lopen.” Het zijn snelle bladontwikkelaars zodat de beplanting snel sluit. Ze zijn resistent tegen ziekten en plagen, doen het goed onder wisselende weersomstandigheden én het zijn langlevende vaste planten, minimaal vijftien jaar of langer. „Een

Ronald Kusters

Echinacea bijvoorbeeld, passen wij niet toe, die is na vijf jaar weg.” Planten die er wel op staan zijn onder meer *Luzula sylvatica*, *Kalimeris incisa* 'Alba', *Trachystemon orientalis* en *Persicaria amplexicaulis* 'Speciosa'. Kusters benadrukt dat voor de levering van de planten VitaalGroen niet aangewezen is op een of enkele vaste kwekers met wie de bedrijven samenwerken. „We zijn kwekersonafhankelijk, de planten zijn leidend, als de ene kweker ze niet kan leveren, gaan we op zoek

naar de volgende.”

Wat ook een belangrijk criterium is voor de selectie, is het uitgangspunt van VitaalGroen dat een SW'er de beplanting moet kunnen onderhouden. De planten moeten daar dus tegen kunnen. „*Geranium* 'Tiny Monster', vaak gezien als een ideale borderplant, gebruiken wij daarom niet, daarvoor heb je fijnhoveniers nodig die het onkruid er in het beginstadium tussenuit plukken. Maar zet je daar een paar SW'ers in die gaan schoffelen, dan vallen er overal gaten omdat *Geranium* daar helemaal niet tegen kan en niet de kans krijgt om dicht te groeien.”

Concurrerend met heesters

Ook in de aanleg wordt rekening gehouden met het feit dat SW'ers het vak moeten kunnen onderhouden. VitaalGroen kiest daarom voor één soort per vak dat in kruisverband op rijen wordt aangeplant. Tussen de rijen kan er dan geschoffeld worden en in de rijen geplukt. „Het zijn heldere lijnen die mak- >

VitaalGroen richt de plantvakken zo in, dat het beheer eenvoudig is, 'een SW'er moet het kunnen onderhouden'. Daarom staan de planten in kruisverband, dat door de heldere lijnen makkelijk te onderhouden is.

Kalimeris incisa 'Alba' is een favoriet van Ronald Kusters, omdat hij een diversiteit aan zweefvliegen aantrekt.

Trachystemon orientalis is volgens Kusters ideaal voor in de openbare ruimte. Hij bloeit al in maart en is daarom goed voor vroege insecten.

kelijk te onderhouden zijn." Dat het ook redelijk eentonig is, zal Kusters als eerste beamen. „Maar je moet het wel in perspectief zien, de beplantingsvakken van VitaalGroen concurreren met vakken die nu ingevuld worden met heesters als *Potentilla* en *Spiraea*. Ons concept biedt een enorme verruiming van het sortiment voor dit soort vakken." Groen waarmee VitaalGroen ook goed concurreert volgens Kusters, is perkgoed waarbij de vakken tweemaal per jaar opnieuw worden ingeplant. „Kies je dan voor VitaalGroen, dan scheelt je dat voor bijvoorbeeld een vak van 250 m² binnen tien jaar al gauw zo'n tienduizenden euro's."

Behalve het beheer heeft VitaalGroen een tweede belangrijk uitgangspunt en dat is biodiversiteit. De gebruikte planten trekken veel insecten aan. Dat hoeven zeker niet alleen honingbijen te zijn zoals bij *Persicaria amplexicaulis* 'Speciosa' het geval is. „Integendeel, soms verdringen honingbijen juist de solitaire bijen, dan kun je beter voor een andere soort kiezen", aldus Kusters. *Nepeta* 'Six Hills Giant' bijvoorbeeld, is goed voor hommels en *Kalimeris incisa* 'Alba', een plant die Kusters graag toepast, trekt een veelvoud aan zweefvliegen aan. „Je kunt met je vaste planten daar op sturen."

De relatie tussen de gebruikte cultivars en de insecten die ze aantrekken, is door Kusters en de twee ecologen die hij in dienst heeft zelf bestudeerd. „In tegenstelling tot de relaties tussen inheemse planten en hun bestuivers, is er maar weinig bekend over die tussen gecultiveerde soorten en welke insecten zij aantrekken." Daarom bestudeert de advies-tak Ecologisch en Boomtechnisch Advies van Brouwers Groenaanemers, waar de twee ecologen onder vallen, die zelf. Zo zijn ze momenteel aan het onderzoeken welke nachtvlinders de cultivars aantrekken. „Onze claims moeten kloppen."

Bij de aanleg van een vak dat met VitaalGroen wordt gerenoveerd, wordt de bestaande beplanting gerooid en de grond gefreesd. Of de bodem een verdere bewerking nodig heeft, is locatieafhankelijk. Een storende laag die voor natte omstandigheden zorgt, wordt niet per definitie verholpen. „Je kunt er ook gebruik van maken door daar juist planten te zetten die daarbij gedijen, zoals *Persicaria*", zegt Kusters. „Dat is beter dan bijvoorbeeld de bodem compleet afgraven. Wij werken altijd met de natuur mee, anders creëer je een kunstmatige situatie waarbij je altijd zult moeten bijsturen en dat gaat ten koste van de beplanting."

Plantgatverbeteraar

Wat de bedrijven bij de aanleg wel altijd toepassen is BodemVitaal om de plantgaten te verbeteren. Dit product is samen met Soiltech, een zusterbedrijf van Van Iersel Compost uit Biezenmortel, ontwikkeld. De grondverbeteraar is gemaakt van gerecycled organisch materiaal. Het houdt meer dan 50% aan eigen volume aan vocht vast, heeft een relatief laag stikstofgehalte wat de onkruidgroei onderdrukt en is juist rijk aan fosfor wat goed is voor de ontwikkeling van de wortels.

Wanneer een van de groenbedrijven van Groencollectief Nederland een beplantingsvak met VitaalGroen onderhoudt, dan bestaat het onderhoud het eerste jaar uit zo'n zes tot zeven keer onkruid wieden en plukken. Het tweede jaar zes keer en de jaren erna zo'n vier tot vijf keer. „We houden de frequentie bewust wat hoger, de tijd dat je er per keer aan kwijt bent, is veel minder lang dan wanneer je er minder vaak langs zou gaan." Verder bestaat het onderhoud uit een jaarlijkse maai- en mulchbeurt in februari/maart. Daarnaast krijgt de beplanting twee keer per jaar een bemesting. <